

*En tadzjikisk flicka och Hanieh Heidarabadi
Foto: Hanieh Heidarabadi*

Tadzjikistan- ett land i förändring

Med stapplande steg lämnar jag motvilligt flygplatsen i Dushanbe. Klockan är strax efter fem på morgonen och jag håller hårt i min resväska samtidigt som jag försöker ta mig fram genom ett hav av främmande män. Ett dövande skrik hörs från skaran när ena taxichauffören försöker överösta den andra. Jag tar ett djupt andetag och artigt tackar nej på persiska. Ögonbrynen höjs och ljudet dämpas något medan männen försöker kategorisera mig; afghan, paki eller iranier? Långsamt fortsätter jag ta mig igenom massan i hopp om att hitta min kontaktperson.

Via mailkorrespondens med IAESTE i Tadzjikistan har jag fått veta att någon kommer att möta upp mig. För att underlätta igenkänningsprocessen har jag tagit på mig min IAESTE Trainee T-shirt. Smått desorienterad efter tolv timmar på resande fot blir jag överlycklig när min kontaktperson, Jovid, sträcker fram sin hand. Jag håller mig nära honom när vi systematiskt går från taxibil till taxibil, till slut väljs en bil ut och priset förhandlas snabbt. Något bortkommen sätter jag mig i baksätet och instinktivt sträcker mig efter bilbältet. Handen greppar i tomma intet och jag konstaterar snabbt att bilbältet antagligen är ett nyfunnet fenomen i Tadzjikistan som inte riktigt slagit igenom. Medan taxin sveper förbi de tomma gatorna i huvudstaden, i en allt för hög hastighet, försöker jag skapa mig ett första intryck av detta

centralasiatiska land. Tillsammans påbörjar vi mitt livs äventyr.

Det som visade sig vara den mest omvälvande upplevelsen i mitt liv, började tidigt under våren 2007. En snabb genomsökning av årets samtliga praktikplatser lämnade inte utrymme för många valmöjligheter för en molekylärbiolog. Men när jag fick syn på praktikplatsen på en fransk non-governmental organisation var beslutet redan fattat, enda problemet var att det låg i Tadzjikistan. Tadsjik-vad? Vi tar det igen, TADZJIKISTAN. Landet är den minsta av de forna Sovjetstaterna och inklämt mellan Kina, Uzbekistan, Afghanistan och Kirgizistan. Få människor har hört talas om landet än färre vet var det ligger.

Självständighet utropades så sent som 1991 i samband med Sovjetunionens kollaps och strax därefter utbröt ett blodigt inbördeskrig som varade fram till 1997. I ett land med en folkmängd på ungefär 6 miljoner har få människor undkommit kriget. De som kunde flydde landet, resten lever vidare med minnen av grymheterna. Döden är något som är ständigt närvarande i Tadzjikistan, något som folket lärt sig att leva med.

Jag har landat i Tadzjikistan för att praktisera på ACTED (Agency for Technical Cooperation and Development) under två månader. Tillskillnad från majoriteten av IAESTE praktikanter blev jag och Katrin, (en österrikisk tjej) stationerad i Kurgan Tube, en liten stad 100 km söder om huvudstaden. Avsaknaden av utlänningar i staden är påtaglig och kan lätt summeras till tre personer: mig, Katrin och Mederic, vår chef. Arrangemanget för med sig både fördelar och nackdelar. Fördelen är att vi endast umgås med lokal befolkningen under vardagarna och på så sett får se en verklig bild av Tadzjikistan. Däremot blir det sociala umgänget med övriga praktikanter samt IAESTE studenter från Tadzjikistan något lidande.

På ACTED får jag jobba med

hälsorelaterade aktiviteter för skolbarn. Min främsta arbetsuppgift blir att ta fram en ny metodologi för utbildning av personal och skolbarn gällande hygien och hälsa. Dagarna spenderas med inläsning om hälsostandarden i landet, fältbesök på flertal sjukhus ute på landsbygden samt rapportskrivning. Ingen dag är den andra lik. Upplevelserna och minnena från fältbesöken är obeskrivliga. Förlossningsavdelningen ger mig kalla kårar och jag förundras över folkets styrka. Mitt i fattigdomens kaos har folket hittat ett sätt att hantera livet. Min skandinaviska trygghet blir gång på gång utmanad. Barnarbete och tiggare är en vanlig syn och jag lär mig snabbt att inte döma. Det officiella språket i landet är tadjjikiska, ett språk som härstammar från persiska. Med en Iransk bakgrund och flytande språkkunskaper i persiska fick jag trots allt kämpa hårt för att knäcka koden till språket. Dialektala skillnader samt slarvig användning av ord, uppblandat med ryskan skapade stundtals gånger förvirring. Då få personer pratar engelska i Tadzjikistan krävs det därför goda kunskaper i antingen ryska eller persiska eller viljan att lära sig snabbt!

Men hur är det för kvinnliga

praktikanter i Tadzjikistan gällande klädsel, säkerhet och bemötande? Frågorna var många och farhågorna än värre. Överlag fick jag ett väldigt bra bemötande både från kvinnor och från män. Klädseln är förvånansvärt fritt och västerländskt men

givetvis mer konservativt ute på landsbygden. Säkerheten är däremot inte det bästa och systematisk korruption är utbrett samt svår att undvika. Handlingar och pass kollas jämt och ständigt av patrullerande polismän och minsta framkallande av uppmärksamhet kan leda till konfrontation. Inte ont anande fick även jag min beskärda del av polisuppmärksamheten när jag och ytterligare tre praktikanter greps och fördes till polisstationen. Händelsen var mer absurd än obehaglig och några få timmar senare var vi åter på fri fot ute på Dushanbes gator.

Hanieh i Pamirerna

För den kulturintresserade lämnar

Tadzjikistan mycket att önska, få historiska efterlämnar finns kvar och museerna håller inte alltid en hög kvalitet. Naturen å andra sidan är svårslagen. Jag blir gång på gång mållös av det storslagna landskapet med fantastiska vyer. Tur nog anordnade IAESTE Tadzjikistan långa och korta utflykter under helgerna. Tålmod var nyckelordet till många lyckade resor. Bilar, vägar och chaufförer är allt annat än pålitliga och kommunikation inte alltid det lättaste. Helgutflykterna gav mersmak på landet och under mina två sista veckor i landet fick jag möjlighet att resa runt i Pamirerna, även kallad världens tak. Pamirerna är ett bergslandskap och utgörs av bergsplatåer och bergstoppar närmare 8000 meters höjd. Fattigdomen är påtaglig och långvariga perioder av isolering under vinterhalvåret förhindrar en snabb utveckling av regionen. Jag lämnar Pamirerna med en oerhörd respekt och ödmjukhet inför befolkningen.

Tadzjikistan är ett land i förändring, tyvärr sker förändringen i fel riktning. Landet har gått från att tillhöra en supermakt till en av de fattigaste länderna i världen. Arbetslösheten närmar sig 45 % och män i arbetsför ålder emigrerar till grannländerna. Kvaliteten på infrastruktur, sjukvård och utbildning lever kvar på Sovjetunions kvarlämnar. Folket blir allt mer religiösa och nya könsrollerna växer fram. Män och kvinnor är inte längre bröder och systrar, inte längre jämlika. Dagens unga kvinnor tillhör första generationen som har lägre utbildning än deras mödrar. Situationen känns stundtals hopplöst.

Tadzjikistan är landet för den som vill uppleva en annorlunda praktik långt bort från öst, väst, norr eller söder. Långt bort från bekvämligheterna. Det finns inte alltid rinnande vatten, elektricitet eller bra vägar. Däremot är folket öppna och gästvänliga. Nyfikna och otroligt generösa. Individualister och charmiga. Möjligheterna oändliga för den som är villiga att respektera folket och dess seder.

Via IAESTE fick jag upplevelser för livet, nya vänner och en och annan parasit som insisterade på att följa med hem till Sverige. Utmaningarna var många och stundtals påfrestande för kropp och psyke. Men när jag nu sitter på polymerlabbet på Ruben Rausings gamla livsverk kan jag inte låta bli att drömma bort till solen, naturen och alla goda minnen som jag fått!

Hanieh Heidarabadi
Molekylärbiolog
Lunds Universitet Alumni
Hanieh.heidarabadi@gmail.com

Khujand och Iskandarkul

Khujand och Iskandarkul

Almost made it to Kulyab